

Na osnovu člana 22. tačka d) i člana 23. Zakona o zaštiti na radu („Službene novine Federacije BiH“, broj 79/20), člana 23. stav (1) i stav (2) Statuta Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, brojevi 24/14 i 91/15) i člana 32. stav (1) i člana 41. stav (1) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, brojevi 29/14, 31/16 i 84/19), Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je, uz prethodne konsultacije sa povjerenikom za zaštitu na radu, na 06/22 internom sastanku, održanom u Mostaru 14.3.2022. godine donijela sljedeći

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU

DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

- (1) Pravilnikom o zaštiti na radu Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FERK) uređuje organizaciju provođenja zaštite na radu, pravila prevencije i zaštite, poslove sa povećanim rizikom, poslove na kojima se provodi mjera skraćivanja radnog vremena, način utvrđivanja zdravstvenog stanja radnika koji rade na poslovima sa povećanim rizikom i drugih radnika, sredstva i opremu lične zaštite koja pripadaju radniku, te prava, obaveze i odgovornosti radnika za zaštitu na radu, stručna lica za zaštitu na radu i drugih radnika u ovoj oblasti, kao i druga pitanja od značaja za bezbjednost i zaštitu zdravlja na radu u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu (u daljem tekstu: Zakon).
- (2) Otklanjanje opasnosti za zdravlje i život radnika FERK obezbjeđuje se primjenom pravila zaštite na radu, odnosno implementacijom zaštite na radu kao sastavnog dijela organizacije rada i izvođenja radnih procesa i tehnologija.
- (3) Posebna zaštita se propisuje radi očuvanja duševnog i tjelesnog razvoja mladih, zaštite žena od rizika koji bi mogli ugroziti ostvarivanje materinstva, zaštite lica sa invaliditetom i profesionalno oboljelih lica od daljeg oštećenja zdravlja i umanjivanja njihove radne sposobnosti i očuvanja radnih sposobnosti starijih radnika u granicama primjerenim njihovoj životnoj dobi.

Član 2. (Lica koje imaju pravo na bezbjednost i zaštitu zdravlja na radu)

- (1) Pravo na bezbjednost i zaštitu zdravlja na radu kod FERK-a ima:
 - a) radnik i
 - b) drugo lice, koja se zatekne u radnoj okolini radi obavljanja određenih poslova, ako je o njegovom prisustvu upoznat FERK.
- (2) FERK vodi evidenciju svih lica koja se zateknu na radu ili u radnom okruženju radi obavljanja određenih poslova, u skladu sa zakonom.

Član 3. (Učešće radnika)

FERK se savjetuje sa radnicima i/ili njihovim predstavnicima i omogućava im učešće u raspravama o svim pitanjima u pogledu bezbjednosti i zaštite zdravlja na radu, a posebno da učešće:

- a) raspravama i odobravanju svih mjera u pogledu bezbjednosti i zaštite zdravlja na radu,
- b) svakoj mjeri koja može značajno utjecati na bezbjednost i zaštitu zdravlja na radu,
- c) imenovanju radnika koji će obavljati poslove vezane za osiguranje zdravih i bezbjednih uvjeta rada, prve pomoći, gašenje požara i evakuaciju radnika,
- d) angažovanje, tamo gdje je potrebno, ovlaštenih organizacija za zaštitu na radu,
- e) planiranju i organizovanju osposobljavanja radnika u oblasti zaštite na radu.

Član 4. (Definicije pojmova)

- (1) Pjmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju značenje određeno Zakonom.
- (2) Pod radnikom se, u FERK-u, u smislu zaštite na radu u skladu sa odredbama ovog pravilnika podrazumijevaju i članovi FERK-a.

Član 5. (Rodna neutralnost)

Izrazi koji se koriste u ovom pravilniku, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.

DIO DRUGI - ORGANIZACIJA PROVEDBE ZAŠTITE NA RADU

Član 6. (Odgovorno lice)

- (1) Sve poslove zaštite na radu u skladu sa Zakonom, sa ovim pravilnikom i drugim propisima organizuju, uređuju, nadziru i prate njihovu primjenu, u dogovoru, članovi FERK-a i rukovodilac Sektora zajedničkih poslova, kao stručno lice za zaštitu na radu iz člana 35. ovog pravilnika.
- (2) Obavljanje pojedinih poslova zaštite na radu vodit će se u saradnji sa ovlaštenom organizacijom za poslove zaštite na radu, sa kojom FERK zaključi ugovor o vođenju poslova zaštite na radu.
- (3) Zaštita na radu organizuje se kod FERK-a u svim dijelovima procesa rada u sjedištu FERK-a, na svim radnim mjestima utvrđenim sistematizacijom radnih mjesta iz Pravilnika o radu FERK-a, odnosno za sve zaposlene radnike.
- (4) Popis radnih mjesta u FERK-u sadržan je u Prilogu I ovog pravilnika. Procjena rizika za svako radno mjesto iz Priloga I ovog pravilnika izvršit će se aktom o procjeni rizika. Nakon izrade akta o procjeni rizika, rezultati procjene rizika bit će navedeni u Prilogu I ovog pravilnika.

Član 7.
(Radnik za zaštitu na radu kod poslova s povećanim rizikom)

- (1) Ukoliko se aktom o procjeni rizika utvrdi da u FERK-u postoje poslovi sa povećanim rizikom, FERK će odrediti radnika za zaštitu na radu.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog članka obavljanje poslova zaštite na radu vodi radnik za zaštitu na radu u saradnji sa ovlaštenom organizacijom za poslove zaštite na radu, sa kojom FERK zaključuje ugovor o vođenju poslova zaštite na radu.
- (3) Poslovi iz oblasti zaštite na radu, koji se odnose na poslove sa povećanim rizikom obavljaju se u skladu sa Pravilnikom o načinu i uslovima obavljanja poslova zaštite na radu kod poslodavca („Službene novine Federacije BiH“, broj 34/21).

Član 8.
(Stručni, savjetodavni i drugi poslovi)

- (1) Određene stručne, savjetodavne i druge poslove zaštite na radu u FERK-u mogu obavljati pojedini radnici, koji su ovlašteni i osposobljeni za obavljanje poslova zaštite na radu.
- (2) Izvršavanje poslova zaštite na radu iz stava (1) ovog članka, za čije obavljanje FERK nije u mogućnosti osigurati stručnu provedbu, FERK može ugovoriti sa organizacijom ovlaštenom za poslove zaštite na radu, sa kojom ima zaključen ugovor.

DIO TREĆI - PRAVILA PREVENCIJE I ZAŠTITE

Član 9.
(Obaveze FERK-a)

- (1) FERK je obavezan prilikom organizovanja rada i radnog procesa obezbijediti preventivne mjere radi zaštite života i zdravlja radnika, čiji je cilj sprečavanje ili smanjenje rizika na radu, kao i potrebna materijalna sredstva za njihovu primjenu.
- (2) Preventivne mjere FERK utvrđuje prije početka rada radnika, tokom rada, kao i kod svake izmjene tehnološkog postupka, izborom radnih i proizvodnih metoda kojima se stvara najveća bezbjednost i zaštita zdravlja na radu, zasnovana na primjeni propisa iz oblasti bezbjednosti i zaštite zdravlja na radu, radnih odnosa, tehničkih propisa i standarda, propisa iz oblasti zdravstvene zaštite i dr.
- (3) FERK, odnosno radnik koji organizuje ili rukovodi procesom rada, mora biti upoznat sa propisima iz oblasti bezbjednosti i zaštite zdravlja na radu, a naročito ako se radi o tehnologijama u kojima postoji opasnost od povreda na radu, profesionalnih bolesti i poremećaja u tehnološkom procesu koji bi mogli ugroziti bezbjednost i zdravlje radnika.

Član 10.
(Preventivne mjere)

FERK preduzima sljedeće preventivne mjere:

- a) za sve poslove u tehničko-tehnološkom procesu rada utvrđuje uslove rada i zahtjeve u pogledu zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti radnika, koji će te poslove obavljati (Prilog I, koji je sastavni dio ovog pravilnika),
- b) obezbjeđuje radnicima koji rade na poslovima na kojima ne postoje povećani rizici po zdravlje periodične liječničke preglede,
- c) omogućava radniku da se prije stupanja na rad upozna sa mjerama bezbjednosti i zaštite na radu,
- d) obavještava radnike i povjerenika za zaštitu na radu o uvođenju novih tehnologija i sredstava za rad, te opasnostima i štetnostima po zdravlje radnika i izdaje uputstva za bezbjedan rad,
- e) osposobljava radnike za bezbjedan rad,
- f) obezbjeđuje radnicima sredstva i opremu lične zaštite i njihovo korištenje,
- g) obezbjeđuje prethodne i periodične ljekarske preglede radnika koji rade na poslovima na kojima postoje povećani rizici po zdravlje i preduzima mjere za sprječavanje nastanka invaliditeta i profesionalnih bolesti radnika,
- h) obezbjeđuje periodične preglede sredstava rada i sredstava i opreme lične zaštite pri radu, u skladu sa tehničkim standardima,
- i) obezbjeđuje periodične preglede i ispitivanja fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklima u radnoj okolini,
- j) obezbjeđuje periodične preglede i ispitivanja sredstava rada i opreme, radnih i pomoćnih prostorija i sredstava i opreme lične zaštite, koji ne podliježu obaveznim periodičnim pregledima i ispitivanjima, na način, po postupku i u rokovima utvrđenim ovim pravilnikom,
- k) provodi mjere zaštite od požara u skladu sa posebnim propisima,
- l) provodi mjere za obezbjeđenje prve pomoći,
- m) provodi i druge mjere prevencije u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 11. **(Osposobljavanje radnika)**

- (1) FERK je dužan izvršiti osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad kod zasnivanja radnog odnosa, odnosno premještaja na druge poslove, prilikom uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad, kao i kod promjene procesa rada koji može prouzrokovati promjenu mjera za siguran i zdrav rad.
- (2) FERK je dužan radnika tokom osposobljavanja za siguran i zdrav rad, upoznati sa svim vrstama rizika na poslovima na koje ga raspoređuje i o preduzetim konkretnim mjerama bezbjednosti i zaštite na radu, u skladu sa aktom o o procjeni rizika.
- (3) Osposobljavanje radnika za bezbjedan i zdrav rad mora biti prilagođeno posebnostima njegovog radnog mjesta.
- (4) Radnici ne mogu biti raspoređeni na radna mjesta na kojima će samostalno obavljati poslove prije nego što steknu znanja iz ovog člana.
- (5) Osposobljavanje radnika mora se obavljati tokom radnog vremena i smatra se vremenom provedenim na radu.
- (6) Osposobljavanje radnika obavlja se teoretski i praktično, u skladu sa Zakonom Zakonu.

Član 12.
(Provjera osposobljenosti radnika)

- (1) Poslove osposobljavanja radnika iz člana 11. ovog pravilnika FERK povjerava ovlaštenoj organizaciji za zaštitu na radu.
- (2) Periodične provjere osposobljenosti za bezbjedan i zdrav rad radnika koji radi na poslovima sa povećanim rizikom vrši se na način, u roku i po postupku utvrđenom aktom o procjeni rizika.

Član 13.
(Periodični pregledi i ispitivanja koja vrši FERK)

- (1) Periodične preglede i ispitivanja sredstava rada i opreme, radnih i pomoćnih prostorija i sredstava i opreme lične zaštite, koji ne podliježu obaveznim periodičnim pregledima i ispitivanjima, vrši ili organizuje rukovoditelj Sektora zajedničkih poslova, kao stručno lice za zaštitu na radu FERK-a.
- (2) Periodični pregledi i ispitivanja iz stava (1) ovog člana vrše se u pogledu:
 - a) Pregleda ispravnosti rasvjetnih tijela u svim prostorijama FERK-a, vizualni pregled, sedmično,
 - b) Pregleda i mjerenje sobne temperature po potrebi,
 - c) Pregleda čistoće svih prostorija FERK-a vizualni pregled, svakodnevno,
 - d) Pregleda sredstava za higijenu (tekući sapun, ubrusi, sredstava za čišćenje), vizualni pregled, svakodnevno.

Član 14.
(Provođenje mjera zaštite od požara)

- (1) FERK provodi mjere zaštite od požara u skladu sa posebnim propisima i ovom pravilniku.
- (2) FERK uspostavlja potrebne veze sa specijalizovanim službama u pogledu spašavanja i protivpožarne zaštite.
- (3) Za provođenje odredaba iz stava (1) ovog člana, određuje se rukovodilac Sektora zajedničkih poslova i vozač-logističar, koji će provoditi mjere protivpožarne zaštite i evakuacije radnika.

Član 15.
(Provođenje mjera za obezbjeđenje prve pomoći)

- (1) FERK provodi mjere za obezbjeđenje prve pomoći u skladu sa Pravilnikom o pružanju prve pomoći u slučaju povrede i oboljenja radnika na radu („Službeni list SR BiH“, broj 38/86).
- (2) FERK uspostavlja potrebne veze sa specijalizovanim službama u pogledu prve pomoći i hitne zdravstvene zaštite radnika.
- (3) Za pružanje prve pomoći određuje se rukovodilac Sektora zajedničkih poslova i vozač-logističar, koji će provoditi mjere prve pomoći.

Član 16.
(Znaci upozorenja na opasnost)

- (1) FERK, na mjestima rada, na sredstvima za rad i pripadajućim instalacijama, trajno postavlja znake upozorenja na opasnost i znake opštih obavještenja, u skladu sa posebnim propisima.
- (2) Ako znaci upozorenja na opasnost nisu dovoljni za efikasno obavještvavanje, FERK je dužan trajno postaviti pisane upute o uslovima i načinu korištenja prostora, prostorija, sredstava rada, opasnih materija i opreme.

Član 17.
(Obavještvavanje predstavnika radnika)

- (1) FERK je dužan najmanje dva puta godišnje izvijestiti povjerenika za zaštitu na radu o rizicima po bezbjednost i zdravlje, i mjerama koje je preduzeo i koje će preduzeti zbog unaprjeđenja bezbjednosti i zaštite zdravlja.
- (2) Osim redovnog obavještvavanja iz stava (1) ovog člana, FERK ima obavezu obavještvavati i savjetovati se sa predstavnicima radnika ili radnicima nakon smrtne, grupne ili teške povrede na radu, utvrđenog slučaja profesionalne bolesti, kao i nalaza nadležne inspekcije rada kojim je utvrđen nedostatak u primjeni mjera zaštite na radu.

Član 18.
(Pisano obavještenje o rezultatima procjene rizika)

FERK je dužan osigurati da zaposlena žena za vrijeme trudnoće i dojenja, radnik mlađi od 18 godina života i radnik sa promijenjenom radnom sposobnošću, i pored osposobljavanja za siguran i zdrav rad, budu u pisanoj formi obaviješteni o rezultatima procjene rizika na radnom mjestu i o mjerama kojima se rizici otklanjaju u cilju povećanja bezbjednosti i zaštite zdravlja na radu.

DIO ČETVRTI - POSLOVI SA POVEĆANIM RIZIKOM

Član 19.
(Poslovi sa povećanim rizikom)

- (1) Poslovima sa povećanim rizikom smatraju se:
 - a) poslovi s povećanim rizikom od povrjeđivanja, nastanka profesionalnih bolesti i oštećenja zdravlja radnika,
 - b) poslovi sa specifičnim zahtjevima koji, s ciljem bezbjednog i uspješnog rada uslovljavaju posebne zdravstvene i psihofizičke sposobnosti radnika na tim radnim mjestima,
 - c) poslovi na kojima, nakon primjene svih tehnički priznatih metoda za smanjenje rizika, postoji preostali rizik za neke radnike.
- (2) Postojanje poslova sa povećanim rizikom kod FERK-a utvrdit će se aktom o procjeni rizika.
- (3) U slučaju da aktom o procjeni rizika bude utvrđeni poslovi s povećanim rizikom u FERK-u, isti će biti navedeni u Prilogu II ovog pravilnika.

Član 20.**(Mjere za otklanjanje, smanjenje ili sprječavanje rizika)**

FERK je dužan provoditi mjere za otklanjanje, smanjenje ili sprječavanje rizika, koje se utvrde aktom o procjeni rizika i na način propisan tim aktom, u skladu sa Pravilima o procjeni rizika („Službene novine Federacije BiH“, broj 23/21).

Član 21.**(Osiguranje pristupa radnom mjestu sa povećanim rizikom)**

FERK je dužan obezbijediti da pristup radnom mjestu sa povećanim rizikom, na kojem prijeti neposredna opasnost od povrjeđivanja ili zdravstvenih oštećenja (trovanja, gušenja i sl.), imaju samo radnici koji su osposobljeni za bezbjedan i zdrav rad, koji su dobili posebne upute za rad na takvom mjestu, koji ispunjavaju zdravstvene uslove i koji su snabdjeveni odgovarajućim sredstvima i opremom za ličnu zaštitu pri radu.

Član 22.**(Postupanje u slučaju neposredne opasnosti po život i zdravlje radnika)**

- (1) Radnik ima pravo odbiti raditi ako smatra da mu prijeti neposredna opasnost po život i zdravlje i dužan je o tome odmah obavijestiti svog neposrednog rukovodioca i/ili imenovanog radnika za zaštitu na radu, stručno lice za zaštitu na radu, nadležnog inspektora rada i predstavnika radnika.
- (2) FERK je dužan izvršiti mjere naređene od inspekcije.
- (3) Radnik iz stava (1) ovog članka, koji se udaljio sa radnog mjesta, ne smije snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu, osim u slučaju ako FERK dokaže da se radnik neopravdano udaljio sa radnog mjesta.

DIO PETI - POSLOVI NA KOJIMA SE PROVODI MJERA SKRAĆIVANJA RADNOG VREMENA**Član 23.****(Poslovi na kojima se radno vrijeme skraćuje)**

- (1) Kada su na određenom radnom mjestu takvi uslovi da uprkos primjeni mjera zaštite na radu i dalje postoji preostali rizik i prijetnja od obolijevanja tj. invaliditeta, FERK će preduzeti mjere da se radno vrijeme skraćuje srazmjerno štetnom uticaju uslova rada na zdravlje i na radnu sposobnost radnika, u skladu sa Zakonom,
- (2) Postojanje poslova kod FERK-a na kojima se radno vrijeme skraćuje utvrdit će se aktom o procjeni rizika.
- (3) U slučaju da aktom o procjeni rizika bude utvrđeni u FERK-u poslovi na kojima se radno vrijeme skraćuje isti će biti navedeni u Prilogu III ovog pravilnika.
- (4) Na poslovima na kojima se radno vrijeme skraćuje u skladu sa Zakonom, pri ostvarivanju prava na plaću i drugih prava na osnovu rada i u vezi sa radom, skraćeno radno vrijeme u smislu ovog člana izjednačava se sa punim radnim vremenom.

Član 24.**(Posebno osiguranje radnika koji obavljaju poslove sa povećanim rizikom)**

FERK posebno osigurava od rizika nesreće i povrede na radu radnike, koji obavljaju poslove sa povećanim rizikom, utvrđene ovim pravilnikom, radi osiguranja naknade štete, u skladu sa Zakonom.

DIO ŠESTI - NAČIN UTVRĐIVANJA ZDRAVSTVENOG STANJA RADNIKA, KOJI RADE NA POSLOVIMA SA POVEĆANIM RIZIKOM I DRUGIH RADNIKA**Član 25.****(Zaključivanje ugovora sa zdravstvenom ustanovom koja obavlja djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika/medicine rada)**

- (1) FERK zaključuje ugovor sa ovlaštenom zdravstvenom ustanovom koja obavlja djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika/medicine rada, radi:
 - a) ocjenjivanja i utvrđivanja posebnih zdravstvenih sposobnosti koje moraju ispunjavati radnici za obavljanje određenih poslova na radnom mjestu sa povećanim rizikom ili za upotrebu, odnosno rukovanje određenom opremom za rad,
 - b) vršenja prethodnih i periodičnih ljekarskih pregleda radnika na radnim mjestima sa povećanim rizikom i izdavanja izvještaja o ljekarskim pregledima u skladu sa propisima o bezbjednosti i zaštiti zdravlja na radu.
 - c) vršenja periodičnih ljekarskih pregleda radnika na radnim mjestima bez povećanog rizika,
 - d) učešća u organizovanju prve pomoći, spašavanju i evakuaciji u slučaju povrede radnika ili havarija,
 - e) davanja savjeta FERK-u pri izboru drugog odgovarajućeg posla prema zdravstvenoj sposobnosti radnika.
- (2) FERK je dužan da zdravstvenim radnicima, koji pružaju usluge specifične zdravstvene zaštite/medicine rada, obezbijedi pristup u sve radne prostorije i prostore.

Član 26.**(Periodični ljekarski pregledi)**

- (1) Prethodni i periodični liječnički pregledi radnika koji obavljaju poslove sa povećanim rizikom vrše se na način, po postupku i u rokovima propisanim u skladu sa članom 60. stav (1) Zakona.
- (2) Do donošenja propisa iz člana 60. stav (1) Zakona, prethodni i periodični ljekarski pregledi iz stava (1) ovog člana vršit će se u skladu sa Pravilnikom o uslovima za utvrđivanje radnih mjesta sa posebnim uslovima rada i ljekarskim pregledima radnika na tim radnim mjestima („Službeni list SR BiH“, broj 2/91).
- (3) Periodični ljekarski pregledi radnika koji obavljaju poslove bez povećanog rizika vrše se najmanje jednom u dvije godine.

Član 27.
(Pravo radnika na premještaj na drugo radno mjesto)

- (1) Ako se u postupku periodičnog ljekarskog pregleda utvrdi da radnik ne ispunjava posebne zdravstvene uslove za obavljanje poslova sa povećanim rizikom, FERK će ga premjesti na drugo radno mjesto koje odgovara njegovim zdravstvenim sposobnostima, ukoliko takvo radno mjesto postoji kod FERK-a.
- (2) Ukoliko takvo radno mjesto ne postoji, primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o radu („Službene novine Federacije BiH“, brojevi 26/16 i 89/18).

DIO SEDMI - SREDSTVA I OPREMA LIČNE ZAŠTITE KOJA PRIPADAJU RADNIKU

Član 28.
(Sredstva i oprema lične zaštite)

- (1) FERK osigurava radnicima sredstva i opremu lične zaštite.
- (2) Sredstva i oprema lične zaštite mogu se staviti u upotrebu ako pružaju pouzdanu zaštitu od rizika pri radu i ako je to potvrdio proizvođač ili uvoznik proizvoda.
- (3) FERK je obavezan osigurati da se sredstva i oprema lične zaštite održavaju u dobrom stanju.
- (4) FERK je dužan isključiti iz upotrebe sredstva i opremu lične zaštite na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po bezbjednost i zdravlje radnika.

Član 29.
(Određivanje sredstava i opreme lične zaštite)

- (1) FERK određuje na kojim poslovima odnosno na kojim radnim mjestima i koja se sredstva odnosno oprema, zavisno od vrste i stepena opasnosti i štetnosti, koristi za sprječavanje djelovanja stalnih opasnosti i štetnosti, a koja za otklanjanje djelovanja odnosno zaštitu od djelovanja iznenadnih odnosno povremenih ili kratkotrajnih opasnosti i štetnosti, u skladu sa Pravilnikom o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi („Službeni list SFRJ“, br. 35/69).
- (2) U Prilogu IV ovog pravilnika utvrđuju se sredstva i oprema lične zaštite, koja pripadaju radnicima na radnim mjestima kod FERK-a.

DIO OSMI - PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI RADNIKA ZA ZAŠTITU NA RADU, STRUČNA LICA ZA ZAŠTITU NA RADU I DRUGIH RADNIKA U OVOJ OBLASTI

Član 30.
(Odgovornost FERK-a)

- (1) FERK je odgovoran za cjelokupnu organizaciju i provođenje pravila zaštite na radu u skladu sa Zakonom i ovim pravilnikom.
- (2) FERK obezbjeđuje sva potrebna finansijska sredstva za obavljanje - provođenje zaštite na radu.

- (3) U slučaju kada FERK angažuje ovlaštenu organizaciju za zaštitu na radu, to ne oslobađa FERK odgovornosti utvrđene u stav (1) ovog člana.
- (4) Obaveze radnika u području bezbjednosti i zaštite zdravlja na radu ne utiču na obaveze i odgovornosti FERK-a iz Zakona.

Član 31.

(Obaveze FERK-a u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti)

- (1) U slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti FERK je dužan:
 - a) upoznati sve radnike, koji su ili bi mogli biti izloženi ozbiljnoj i neposrednoj opasnosti o riziku koji postoji kao i mjerama koje su preduzete ili koje će se preduzeti u pogledu zaštite, što je prije moguće,
 - b) preduzeti mjere i izdati uputstva kako bi se omogućilo radnicima da u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti prekinu sa radom i/ili odmah napuste radno mjesto i pređu na neko bezbjedno mjesto,
 - c) ne tražiti od radnika da nastave rad u situaciji kada još uvijek postoji ozbiljna i neposredna opasnost, osim u izuzetnim slučajevima kada postoji ozbiljna i neposredna opasnost po bezbjednost više ljudi i širu okolinu.
- (2) Radnici koji u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti napuste svoje radno mjesto i/ili opasno područje ne smiju snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu.
- (3) U slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti po vlastitu bezbjednost ili bezbjednost drugih lica, radnici koji nisu u mogućnosti stupiti u vezu sa neposrednim rukovodiocem obavezni su preduzeti odgovarajuće mjere u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja su im na raspolaganju, da bi se izbjegle posljedice te opasnosti, pod uslovom da te mjere ne smiju biti u očitom neskladu sa opasnošću.
- (4) Zbog preduzimanja mjera iz stava (3) ovog člana radnici FERK-a ne smiju snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu.

Član 32.

(Obavještanje radnika)

- (1) FERK je dužan radnicima i/ili njihovim predstavnicima davati odgovarajuća pisana uputstva, koje se odnose na rizike po bezbjednost i zdravlje sa zaštitnim i preventivnim mjerama koje se preduzimaju za otklanjanje ili smanjenje tih rizika i istaknuti ih na mjestu rada.
- (2) Izuzetno, kada prijeti iznenadna opasnost po život i zdravlje, uputu iz stava (1) ovog člana FERK može uputstva dati usmeno.
- (3) Uputstva iz stava (1) ovog člana daju se svim radnicima FERK-a uključujući i radnike drugih poslodavaca koji obavljaju poslove kod FERK-a.

Član 33.

(Radnik za zaštitu na radu)

- (1) U slučaju iz člana 7. stav (1) ovog pravilnika, radnik za zaštitu na radu obavlja poslove propisane Zakonom i Pravilnikom o radu.

- (2) Radnik za zaštitu na radu mora biti odgovarajuće osposobljen i imati položen stručni ispit koji se odnosi na bezbjednost i zaštitu zdravlja na radu (u daljnjem tekstu: stručni ispit), u skladu sa Zakonom, Pravilniku o uslovima koje moraju ispunjavati radnici za zaštitu na radu, programu, sadržaju, načinu i troškovima polaganja stručnog ispita („Službene novine Federacije BiH“, broj 83/21) i ovom pravilniku.
- (3) FERK je dužan radniku za zaštitu na radu obezbijediti uslove za rad, potrebnu opremu i pomoć drugog stručnog osoblja, kao i sredstva za obavljanje i organiziranje preventivnih i zaštitnih mjera.
- (4) Radnik za zaštitu na radu ne može biti doveden u nepovoljniji položaj zbog poslova koje obavlja sa ciljem sprečavanja rizika na radu i zaštite zdravlja radnika.

Član 34. **(Ovlaštenje za zabranu rada)**

Radnik za zaštitu na radu je obavezan zabraniti rad na radnom mjestu, odnosno zabraniti upotrebu sredstava za rad i sredstava i opreme lične zaštite u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život i zdravlje radnika, i o tome u pisanom obliku obavijestiti FERK i povjerenika za zaštitu na radu.

Član 35. **(Stručno lice za zaštitu na radu)**

- (1) Stručno lice za zaštitu na radu obavlja poslove propisane Zakonom i Pravilnikom o radu.
- (2) Stručno lice za zaštitu na radu mora imati najmanje srednju stručnu spremu – IV stepen tehničkog usmjerenja i najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima zaštite na radu ili visoku stručnu spremu - VII stepen ili visoko obrazovanje prvog ciklusa Bolonjskog sistema studiranja (koje se vređnuje sa najmanje 180, odnosno 240 ECTS bodova) iz grupacije tehničkih ili drugih nauka, koje odgovaraju djelatnosti FERK-a, s najmanje jednom godinom radnog iskustva u struci, a sve u skladu sa Zakonom, Pravilnikom o načinu i uslovima obavljanja poslova zaštite na radu kod poslodavca („Službene novine Federacije BiH“, broj 34/21) i ovom pravilniku.
- (3) FERK je dužan stručnom licu za zaštitu na radu obezbijediti uslove za rad, potrebnu opremu i pomoć drugog stručnog osoblja, kao i sredstva za obavljanje i organizovanje preventivnih i zaštitnih mjera.
- (4) Stručno lice za zaštitu na radu ne može biti dovedeno u nepovoljniji položaj zbog poslova koje obavlja sa ciljem sprječavanja rizika na radu i zaštite zdravlja radnika.

Član 36. **(Povjerenik za zaštitu na radu)**

- (1) Povjerenik za zaštitu na radu je lice izabrano ili imenovano da predstavlja zaposlene u oblasti bezbjednosti i zaštite zdravlja na radu kod FERK-a.
- (2) Povjerenik za zaštitu na radu ima zamjenika povjerenika za zaštitu na radu u skladu sa Zakonom o savjetu zaposlenih („Službene novine Federacije BiH“, broj 38/04).
- (3) Za vrijeme obavljanja poslova utvrđenih Zakonom o zaštiti na radu, povjerenik za zaštitu na radu i zamjenik povjerenika za zaštitu na radu imaju pravo na naknadu plaće u visini plaće koju bi ostvarili da su radili na poslovima za koje su zaključili ugovor o radu.

- (4) Povjerenik za zaštitu na radu i zamjenik povjerenika za zaštitu na radu poslove utvrđene Zakonom o zaštiti na radu mogu obavljati najviše šest sati sedmično.
- (5) FERK osigurava povjereniku za zaštitu na radu, odnosno zamjeniku povjerenika za zaštitu na radu, kada isti mijenja povjerenika za zaštitu na radu, potrebna sredstva da mogu ostvarivati svoje funkcije koje proizlaze iz Zakona o zaštiti na radu.
- (6) Povjerenik za zaštitu na radu i zamjenik povjerenika za zaštitu na radu ne mogu biti dovedeni u nepovoljniji položaj u odnosu na druge radnike FERK-a, zbog svojih poslova vezanih za bezbjednost i zaštitu zdravlja na radu.

Član 37. (Izbor)

- (1) Povjerenika za zaštitu na radu i zamjenika povjerenika za zaštitu na radu biraju radnici po postupku utvrđenom Zakonom o savjetu zaposlenih, vodeći računa o zastupljenosti svih dijelova procesa rada u FERK-u.
- (2) Broj povjerenika za zaštitu na radu, odnosno zamjenika povjerenika za zaštitu na radu utvrđuje se u postupku izbora u skladu sa Zakonom o savjetu zaposlenih.
- (3) Ukoliko radnici izaberu više povjerenika za zaštitu na radu i zamjenika povjerenika za zaštitu na radu u skladu sa Zakonom o savjetu zaposlenih, oni između sebe biraju koordinatora povjerenika za zaštitu na radu i koordinatora zamjenika povjerenika za zaštitu na radu.
- (4) Mandat povjerenika za zaštitu na radu i zamjenika povjerenika za zaštitu na radu traje tri godine, s tim da mandat prestaje i prije isteka tog vremena iz razloga i na način propisan Zakonom o savjetu zaposlenih.
- (5) Izbor povjerenika za zaštitu na radu i izbor zamjenika povjerenika za zaštitu na radu održavaju se istodobno, na slobodnim i neposrednim izborima, tajnim glasanjem.
- (6) Troškove provođenja izbora snosi FERK.
- (7) Povjerenik za zaštitu na radu i zamjenik povjerenika za zaštitu na radu moraju imati najmanje IV. stepen stručne spreme, te najmanje jednu godinu radnog iskustva u FERK-u.
- (8) Za informisanje radnika FERK-a o potrebi i postupku izbora povjerenika za zaštitu na radu i zamjenika povjerenika za zaštitu na radu, te za organizaciju i stvaranje uslova za provođenje tog postupka zadužen je rukovodilac Sektora zajedničkih poslova.

Član 38. (Prava povjerenika za zaštitu na radu)

- (1) Povjerenik za zaštitu na radu ima pravo:
 - a) dobiti informacije o uslovima rada, analizama povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti vezanih za rad, nalazima i preporukama inspeksijskih organa,
 - b) zahtijevati od FERK-a da preduzme odgovarajuće mjere i dostaviti mu prijedloge za ublažavanje rizika i otklanjanja izvora opasnosti,
 - c) informisati radnike o provođenju mjera zaštite na radu,
 - d) zahtijevati inspeksijski pregled ako smatra da mjere koje je FERK poduzeo nisu primjerene cilju po kojem treba osigurati bezbjedne i zdrave uslove rada i iznijeti svoja zapažanja tokom inspeksijskog pregleda,

- e) prisustvovati inspekcijskim pregledima i/ili dostaviti svoja zapažanja tokom inspekcijskih pregleda.
- (2) Prava iz stava (1) ovog člana ima i zamjenik povjerenika za zaštitu na radu, kada mijenja povjerenika za zaštitu na radu.

Član 39. (Radnici)

- (1) Radnici imaju dužnosti utvrđene Zakonom, propisima za provođenje Zakona, Zakonom o radu, kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu.
- (2) Radnik je dužan obavljati posao u skladu sa stručnom spremom i završenom obukom, kao i uputama koje daje FERK, tako da ne izlaže sebe ili druga lica na koje mogu uticati njegove aktivnosti ili nepažnja tokom procesa rada, opasnostima od povrede na radu ili profesionalne bolesti.
- (3) Radnik koji se ne pridržava utvrđenih pravila bezbjednosti i zaštite zdravlja na radu i propisanih obaveza u smislu Zakona čini težu povredu radne obaveze u skladu sa kolektivnim ugovorom, odnosno Pravilniku o radu i ugovoru o radu.

Član 40. (Pisano obavještenje o rezultatima procjene rizika)

FERK je dužan obezbijediti da zaposlena žena za vrijeme trudnoće i dojenja, radnik mlađi od 18 godina života i radnik sa promijenjenom radnom sposobnošću, i pored osposobljavanja za bezbjedan i zdrav rad, budu u pisanom obliku obaviješteni o rezultatima procjene rizika na radnom mjestu i o mjerama kojima se rizici otklanjaju sa ciljem povećanja bezbjednosti i zaštite zdravlja na radu.

Član 41. (Zabrana rada grupa posebno osjetljivih na rizike na određenim poslovima)

- (1) Zabranjen je rad trudnicama, porodiljama i dojiljama na poslovima na kojima postoji rizik od izloženosti opasnim materijama, hemijskim, fizičkim i biološkim agensima, štetnim zračenjima i mikroklimatskim utjecajima, odnosno na poslovima sa teškim uslovima rada, kao i posebno teškim i opasnim poslovima gdje postoji rizik po njihovo fizičko i mentalno zdravlje.
- (2) Zabranjen je rad maloljetnicima na poslovima koji mogu ugroziti njihovo zdravlje i razvoj.
- (3) Radnik sa promijenjenom radnom sposobnošću ne smije obavljati poslove na kojima postoji opasnost smanjenja preostale radne sposobnosti.

DIO DEVETI - EVIDENCIJE, IZVJEŠTAVANJE I OBAVJEŠTAVANJE O NESREĆAMA I POVREDAMA NA RADU I PROFESIONALNIM BOLESTIMA

Član 42. (Obaveza vođenja evidencija)

- (1) FERK vodi propisanu evidenciju o:
 - a) radnicima na radnim mjestima sa povećanim rizikom,
 - b) radnim mjestima sa povećanim rizikom,
 - c) opasnim materijama koje se koriste pri radu,
 - d) provjeri znanja radnika iz oblasti bezbjednosti i zaštite zdravlja na radu,
 - e) izvršenim pregledima i ispitivanjima radne sredine i sredstava za rad,
 - f) povredama na radu, profesionalnim bolestima, smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima,
 - g) ljegarskim pregledima radnika.
- (2) Evidencije iz stava (1) ovog člana vodi rukovoditelj Sektora zajedničkih poslova FERK-a, kao stručno lice za zaštitu na radu.
- (3) Ako FERK odredi radnika za zaštitu na radu, evidencije iz stava (1) ovog članka vodi radnik za zaštitu na radu.

Član 43. (Dostavljanje izvještaja o povredi na radu i profesionalnoj bolesti)

- (1) FERK dostavlja nadležnoj inspekciji rada godišnje izvješće o povredama na radu, profesionalnim bolestima, smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima.
- (2) Izvještaj o povredi na radu, koja se dogodi i profesionalnoj bolesti, koja nastane na radnom mjestu, FERK je dužan dostaviti:
 - a) radniku koji je pretrpio povredu, odnosno kod kojeg je nastala bolest,
 - b) nadležnom zavodu zdravstvenog osiguranja kod kojeg je radnik zdravstveno osiguran,
 - c) ovlaštenoj zdravstvenoj ustanovi koja obavlja usluge specifične zdravstvene zaštite/medicine rada kod FERK-a, kao i
 - d) nadležnoj inspekciji rada.
- (3) Izvještaj iz stava (2) ovog člana podnosi se u roku od sedam dana od dana pretrpljene povrede odnosno nastanka bolesti, na obrascu čiji je sadržaj i način podnošenja propisan Pravilnikom o vođenju evidencije, čuvanju isprava i sadržaju godišnjeg izvještja iz oblasti zaštite na radu („Službeni list SR BiH“, broj 2/91).

Član 44. (Obaveza obavještanja inspekcije rada)

- (1) O svakom smrtnom slučaju, teškoj povredi na radu, profesionalnoj bolesti i svakoj pojavi, koja bi mogla ugroziti život ili zdravlje radnika na radu, FERK je obavezan odmah obavijestiti nadležnu inspekciju rada.
- (2) Za svaku povredu na radu FERK je dužan na uvidaj pozvati radnika za zaštitu na radu, neposrednog rukovodioca povrijeđenog radnika FERK-a i povjerenika za zaštitu na radu.

DIO DESETI – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Član 45.
(Prestanak važenja dosadašnjeg pravilnika)**

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje važiti Pravilnik o zaštiti na radu broj 05-08-794-01/19 od 17.7.2019. godine, Program obuke radnika iz oblasti zaštite na radu broj 05-08-794-03/19 od 7.10.2019. godine i Odluka o povjereniku za zaštitu na radu broj 04-30-85-1/21 od 14.1.2021. godine.

**Član 46.
(Primjena federalnih pravilnika)**

Uz ovaj pravilnik primjenjuju se, do donošenja novih propisa:

- a) Opći pravilnik o higijensko-tehničkim zaštitnim mjerama pri radu („Službeni list FNRJ“, brojevi 16/47, 18/47 i 36/50),
- b) Pravilnik o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi („Službeni list SFRJ“, broj 35/69),
- c) Pravilnik o općim mjerama i normativima zaštite na radu od buke u radnim prostorijama („Službeni list SFRJ“, broj 29/71),
- d) Pravilnik o mjerama i normativima zaštite na radu na oruđima za rad („Službeni list SFRJ“, broj 18/91),
- e) Pravilnik o opštim mjerama zaštite na radu za građevinske objekte namijenjene za radne i pomoćne prostorije i radne prostore („Službeni list SR BiH“, broj 5/88),
- f) Pravilnik o zaštiti na radu pri korištenju električne energije („Službeni list SR BiH“, broj 34/88).

**Član 47.
(Usklađivanje Pravilnika o radu)**

U roku od jednog mjeseca od dana stupanja na snagu ovog pravilnika FERK će uskladiti Pravilnik o radu s odredbama ovog pravilnika.

**Član 48.
(Usklađivanje sa zaključkom iz akta o procjeni rizika)**

Mjere utvrđene aktom o procjeni rizika koje se odnose na radna mjesta i mjesta rada u radnoj okolini FERK će izvršavati u skladu sa zaključkom iz članka 18. Pravila o procjeni rizika.

**Član 49.
(Stupanje na snagu)**

Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave na oglasnoj ploči FERK-a.

**v.d. PREDSJEDNICE FERK-a
Sanela Pokrajčić**

**Broj: 09-02-2-521-2/22
Mostar, 14.3.2022. godine**